

WAAR MEN GAAT LANGS VLAAMSE WEGEN

Erpe-Mere belicht zijn processie-erfgoed

**Waar men gaat langs
Vlaamse wegen...**

**Nacht van de Geschiedenis 2018
Sint-Bavo kerk - 19u30**

€10/€12

In de winter van 2017-18 wijdde de heemkundige kring van Erpe-Mere een flink deel van haar krachten aan het verdwijnend gebruik van ommegangen en processies. Het project kaderde in de Nacht van de Geschiedenis 2018 dat dit jaar als thema 'Religie' meekreeg. Geen evident thema in tijden van ontkerkelijking, priestertekort en sluiting van kerken, maar wel een unieke kans om zowel het materieel als het immaterieel erfgoed van processies en ommegangen in de kijker te zetten. Bovendien konden alle deelgemeenten van Erpe-Mere erbij betrokken worden, hetgeen in een landelijke gemeente niet onbelangrijk is.

WERKWIJZE

Het initiatief voor dit project werd genomen door een comité bestaande uit bestuursleden van Da-

vidsfonds Mere, Davidsfonds Burst en Heemkundige Kring van Erpe-Mere. Deze 8 mensen vergaderden vijf maal om de inhoud van het project te bepalen en vorm te geven. Zij zochten de mogelijke insteken en verzorgden de nodige contacten. Het werkgroepje was daarmee niet aan zijn proefstuk toe: in de voorbije jaren werd voor de organisatie van de Nacht van de Geschiedenis (een evenement van Davidsfonds) steeds met voldoening samengewerkt. In dat verband heeft iedere speler zijn sterktes: de heemkundige kring zorgt steeds voor de lokale insteek in het onderwerp. De Davidsfondsleden zijn sterk in praktische organisatie: techniek (beeld en geluid), drukwerk, perscommunicatie, catering.

Het project kreeg als titel: 'Waar men gaat langs Vlaamse wegen...'

INHOUD

Al gauw werd duidelijk dat het onderwerp vele mogelijkheden bood:

- het verzamelen van lokale foto's of filmpjes van vroegere processies
- tonen van processieattributen die in de kerken bewaard worden (roerend religieus erfgoed)
- filmen van de huidige ommegangen, paardenomgangen en processies (immaterieel erfgoed)

Er werd zo snel mogelijk een oproep naar foto's gelanceerd via de kanalen van de drie verenigingen (tijdschrift, website, Facebookpagina, nieuwsbrief, mailing) en mondelinge contacten. Dat bracht een mooie collectie nieuw materiaal op. Alle foto's werden gescand en digitaal bewaard bij de heemkundige kring. Bovendien kon er geput worden uit de rijke collectie van de kring. Filmpjes werden jammer genoeg niet gevonden.

Thans gaan in Erpe-Mere nog verschillende ommegangen, paardenomgangen en één processie uit:

- de (paarden)omgang op Onze-Lieve-Heer hemelvaart in Aaigem
- de paardenomgang in Burst
- de meiomgang en de paardenomgang in Mere
- de paardenomgang en de Sint-Annaprocesie in Bambrugge

Om dit stukje immaterieel erfgoed te borgen werden in de zomer van 2017 filmopnames gemaakt

door een ploeg amateurgineasten (de Verenigde Wanzeelse Kineasten). Dat leverde een boeiende documentaire op van circa 20 minuten.

Al snel werd duidelijk dat dit project ook de uitgelezen kans was om het schaars bewaarde processieerfgoed in onze parochiekerken eens van onder het stof te halen. En waar kon dat beter tentoongesteld worden dan in een parochiekerk? In het kader van de valorisatie van onze dorpskerken werd ervoor gekozen om in de Sint-Bavokerk van Mere in de dagen voorafgaand aan de Nacht (18-19 maart) een tentoonstelling op te stellen met foto's en processieattributen. Deze laatste kwamen uit de kerken van Mere en Aaigem. Deze tentoonstelling wekte bij de talrijke bezoekers vele nostalgische herinneringen op. Ook de vraag 'waar zijn al die processiekleren heen?' kwam steeds terug. Een pril bewustzijn van de nood aan een erfgoeddepot? Dat alleen al zou de vele inspanningen de moeite waard maken.

COMMUNICATIE

Uit de vele lokale foto's werd een campagnebeeld gekozen dat in alle communicatie meegenomen werd: een beeld uit 1958. Vanaf januari werd het project langs allerlei kanalen kenbaar gemaakt. De leden van Davidsfonds en de Heemkundige Kring werden persoonlijk uitgenodigd met een verzorgde kaart. Affiches en folders werden in alle deelgemeenten verspreid. De nieuwsbrief van de heemkundige kring en de erfgoedcel en de Facebookpagina's van de verenigingen zorgden voor de nodige digitale verspreiding bij niet-leden. De lokale pers werd onvoldoende bereikt. Enkel op de lokale

bladzijde van *Kerk en Leven* kreeg de aankondiging een plaatsje.

HET AVONDPROGRAMMA

Hét publieksmoment bij uitstek van dit hele traject moest natuurlijk de avond van 20 maart worden. Om de historische, religieuze en culturele achtergrond van het fenomeen te schetsen werd mevrouw Julie Aerts (afdelingshoofd CRKC) uitgenodigd. Zij was vanuit haar ervaring als medewerker aan het project 'Op handen gedragen' de geknipte persoon om ons het juiste kader van processies en omme-gangen te tekenen. Haar lezing werd bijzonder ge-waardeerd en toonde de verregaande belangstelling van de wetenschappelijke instellingen voor het fe-nomeen van processies en ommegangen.

De film werd met veel nieuwsgierigheid bekeken.

Als muzikaal intermezzo bracht het lokaal gemengd koor Singhet Fro enkele Vlaamse Marialiederden.

De avond werd besloten met een drankje en als toe-tje een schaalje 'lievevroukes' (guimauve-snoep-jes). De deelnemers kregen als aandenken aan de avond nog een gedecoreerde kaars mee naar huis.

KOKEN KOST GELD

Omdat het hele project veel geld zou kosten, werd bij Erfgoedcel Denderland een projectsubsidie van € 750 aangevraagd en verkregen. Gelukkig kon het evenement rekenen op een zeer grote belangstelling. De circa 150 deelnemers betaalden € 12 / € 10 (le-den DF of HK).

De gemeentelijke culturele raad geeft jaarlijks een subsidie voor verenigingen die samenwerken voor een activiteit. Ook deze extra premie zal nog wor-den aangevraagd.

BLIJFT HET PROJECT VERDER LEVEN?

De documentaire is een mooie neerslag van de be-staande devotiepraktijk in de gemeente in 2017. Hij kan alleen maar de belangstelling aanwakkeren bij de lokale bevolking.

De scans van de meer dan 125 lokale foto's worden nog verwerkt tot een digitale tentoonstelling op de beeldbank Made in Denderland (www.madeindenderland.be).

Deze beide resultaten en de voldoening van de be-zoekers, deelnemers en organisatoren maakten het project zeker de moeite waard.

Lut Bavay

Heemkundige Kring Erpe-Mere